

**In Hoc Libello Pontificii Ora||toris continetur legatio, in
co[n]uentu Noremburgensi,|| Anno. M. D. xxij. inchoato,
sequenti vero finito ex-||posita, vna cum instructione ab
eodem legato|| ...**

**Hadrian <VI., Papst>
Noremburgæ, 1523**

VD16 K 320

79 De Iniqvis Ecclesiasticorvm arestis, vt vocant, & impedimentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65406)

Summa rei familiaris attritione atq; attenuatione compelli-
tur. Quod si penitus amoueri non potest grauamen, aliquo
saltem sine ad æqui boniq; regulam coherceatur.

QVO PACTO HEBDOMADARIA PECVNIA
a mechanicis exigatur.

Pari modo proxime memorati iudices, quibusdam in lo- 78
cis a stabularijs, pistoribus, lanijs, propolis, molitoribus,
eiusdemq; generis mechanicarū artium professoribus, qua-
libet septimana pecuniam postulant; qua forte per inopiam
non soluta, ecclesiastico ad id fulmine adiguntur.

DE INIQUIS ECCLESIASTICORVM
areftis, vt vocant, & impedimentis.

Non mediocrem item superioritatis & iurisdictionis tem- 79
poralis iacturam Cæsarea Maiest. Romanumq; Imperium
patitur, ex male obseruata hactenus pluribus in locis, diu-
turna cōsuetudine; videlicet, q̄ ecclesiastici iudices, vbi inter
duos laicos ciuilis orta est controuersia, ad alterius partis pe-
titionem literas inhibitorias emittunt, quibus alteri partium
mandant, ne inceptam coram sæculari, seu suo iudice litem
prosequatur, sed in ecclesiastico coram sese iudicio compare-
at. Cui mandato vbi pars vocata obtemperat, & se suamq;
causam ad suum ordinarium iudicem remitti in iudicio pe-
tit; tum primum libellus, articuli, exceptiones, replicæ, dupli-
cæ, & c. id genus scripturæ, vtrinq; producuntur, quibus, re-
liquisq; actis & agitatibus, perlectis, numeratisq; potius, q̄ pon-
deratis, tandem interloquuntur, cōtrouersiam coram se ven-
tilandam esse. Cui sententiæ propterea velint, nolint, pare-
re coguntur; etiamsi maxime ea grauentur, q̄ appellationem
ad curiam Romanam interpositam, ob immensos, tum la-
bores, tum impensas prosequi nequeant. Neq; enim cuius
commodum est, adire Romam. An vero talibus, similibusq;
sententijs se suspectos reddant, nec ne, cuiuslibet bono viro
coniiciendum relinquitur. Vnum hoc certum est, q̄ ex iam

enumeratis casibus, copiosa civilium causarum sylva, iurisdictioni temporali, ac civili magistratui, indies subtrahitur atque eripitur. Quod non solum iuribus & æquitati, sed etiam rationi contrarium esse dignoscitur.

VT PLERIQUE INOPIA RERVM LABORANTES
iudicialium expensarum, variorumque laborum & expensarum formidine, ad iniquas transactiones compellantur.

80 Neque hoc silentio præteriri potest, quod ecclesiastici iudices & officiales miseros ac simplices laicos, multoties ad illicitas, iniquas, sibique penitus nociuas transactiones adigunt. Nam si quando eos in ius vocant, magna patronorum, rabularum forensium, scribarum, cæterorumque, quorum opera in iudicio strepitu, uti necessum habent, caterua, nullo ære conducta, sed gratuito conquisita, stipati astant, ac pauperibus illis prophanis, ægestate pressis, id hominum genus, non nisi magno conducendum. Quobus ubi fortunæ, rei que familiaris tenuitas denegat, nisi penitus causa, etiam iustissima, decidere velint, transactionem seu compositionem utcumque iniquam inire coguntur. Qua re quantum grauentur tenues, nemo est qui non facile id deprehendat.

IN MULTIS ECCLESIASTICORVM CONSISTORIIS,
externi causarum patroni & procuratores, quam non admittantur.

81 Et hoc hætenus Germanis multum attulit molestiarum, quod per ecclesiasticos iudices, nulli coram se litigantium partium, alijs uti aduocatis & procuratoribus licet, quibus sibi, suisque tribunalibus, iurisiurandi sacramento obnoxios reddiderunt. Ne tamen nihilominus externi patroni a litigatoribus consulantur, adeo breues præfigunt terminos, ut adiri nequaquam possint. Et ne hoc eorum factum tanquam æquitati contrarium, improbari possit, se id in controversiæ commoedum facere adfirmant, quo celeriosem per consistorii iuratos procuratores sortiatur exitum. At interim meridiana luce clarius.